

Dkt. Elaine Phillips, Fasihi ya Agano la Kale, Hotuba ya 34, Daniel

© 2024 Elaine Phillips na Ted Hildebrandt

Kwa mfano, alama yoyote utakayopata, tuseme kwamba umepata alama, nadhani tu, sisemi alama yako, sawa, tuseme kwamba kwenye mtihani wa kwanza unaotaka kufanya marudio, umepata alama 75. Ikiwa, kwenye marudio haya ya insha, unapata alama 85, hiyo inachukua nafasi ya alama 75. Ukipata alama 60 kwenye marudio, ilikuwa zoezi tu.

Haipunguzi thamani ya kile ulichokuwa nacho hapo awali. Je, niliweka wazi hilo? Sawa. Hii ni siku ya mwisho kwa vyovyote vile kunijulisha.

Na kisha, bila shaka, ni ukumbusho tu wa jambo nililokuambia Jumatano. Tumia fursa za sanaa nzuri hapa Gordon. Ni nyingi, na si bendi pekee kwenye quad zinazofurahisha. Ni okestra katika AJ ambazo pia zinafurahisha.

Acha nikutie moyo ufanye hivyo. Sina chochote dhidi ya bendi kwenye quad, na tuna ofa yetu ya muziki asubuhi ya leo.

Kwamba Mungu anaendelea kufanya amani. Amani mbinguni na amani nasi. Tuchukue muda wa kusali pamoja tunapoanza.

Baba mwenye neema uliye mbinguni, asante kwamba tunapokaribia mwisho wa wiki hii, umetuongoza na kutulinda na kutulinda kupitia hilo. Baba, tunashukuru kwa rehema zako ambazo ni mpya kila asubuhi. Uaminifu wako ni mkuu.

Mungu wetu, tunapojifunza kitabu cha Danieli leo, tunaomba kwamba kizungumze na kila mmoja wetu. Tunaomba kwamba utusaidie kuwa watu wenye imani licha ya upepo mkali unaotuzunguka ambao wakati mwingine ungetusukuma mbali. Tunaomba kwa ajili ya wale walio wagonjwa, kwamba ungewaponya.

Tunawaomba wale wanaopambana na changamoto ambazo zinahisi kubwa mno, Bwana, kwa roho yako. Tafadhali wawezeshe. Wafariji, waimarishe.

Na Bwana, tunataka kukupa saa hii tunapojifunza pamoja. Tufundishe, tunaomba katika jina la Yesu. Amina.

Naam, sote tutafanya nabii wetu wa pili wa uhamisho, ambaye ni Danieli. Ni nani mwingine tuliyefanya mara ya mwisho, nabii wa uhamisho? Ezekieli. Ezekieli, mzuri sana.

Kumbuka, wote wawili wanatabiri kutoka nje ya nchi ya Israeli, jambo ambalo litakuwa muhimu sana. Nitafanya mapitio machache tu, kisha tutajadili na kujiuliza maswali kuhusu Danieli. Sarah, je, hilo ni swali? Ndiyo.

Naam, Ezekieli ndiye mhusika huyu wa kinabii asiye wa kawaida, na nadhani, huyu ameunganishwa katika asili yake yote ya mwisho wa dunia. Yuko Babeli, lakini kwa njia fulani, ni vigumu kuelewa; anasafirishwa hadi Yerusalemu, kwa hivyo anaona kinachoendelea huko. Uzoefu wa maono au kitu kama hicho, ndio.

Ningependekeza vitendo vya mfano vifanyike kwa ajili ya jamii ya Wayahudi ambayo tayari iko Babeli kwa sababu wanajali vivyo hivyo. Namaanisha, ni swali zuri. Wanajali vivyo hivyo kuhusu uwepo wa Mungu, hekalu, na matokeo ya kile anachozungumzia.

Lakini ni aina ya kitu cha kurudi na kurudi, na ni vigumu kubaini kwa sababu hatuwezi kujua hasa alipo, lakini ni swali zuri. Danieli kweli yuko Babeli. Sawa.

Sasa, mambo machache kwa njia ya utangulizi. Manabii wanne wakuu ni akina nani? Isaya, ambaye, kumbuka, katika nusu ya pili ya Isaya, atazungumzia Babeli kisha atarudi. Yule mwingine ni nani? Yeremia, mwema, na kisha Ezekieli, Danieli.

Mara ya mwisho, tulipozungumzia kuhusu Ezekieli, tulizungumzia baadhi ya sifa za aina hii isiyo ya kawaida, ambayo ilikuwa fasihi ya mwisho wa dunia, ambayo, tena, umeitambulishwa ulipochukua Agano Jipya na kujifunza ufunuo wa Mtakatifu Yohana. Lakini tunapofikiria hasa kuhusu Danieli, tunahitaji kupitia sifa hizi. Kwa hivyo, ondoa maelezo yako ya mara ya mwisho.

Sifa kuu za fasihi ya apokalipsi ni zipi? Mariamu. Sawa. Acha nishike hiyo ya kwanza kwanza.

Nikitarajia wakati ambapo mema yatashinda. Hili ni jambo la msingi, na nadhani nililitoa kwanza kwa sababu wakati fasihi ya apokalipsi inapoibuka kama aina, watu wa Mungu wako chini ya mkazo na ukandamizaji wa ajabu. Na kwa hivyo, wanatarajia wakati fulani katika siku zijazo ambapo ahadi za Mungu zitatimia.

Sasa, endelea. Nzuri sana. Ndoto, maono, na, bila shaka, unaona mengi ya hayo katika kitabu cha Danieli.

Tutaangalia baadhi ya zile muhimu. Ulisema nini, ishara? Na vitendo vya ishara, labda isipokuwa ishara. Kwa kweli, hapana, ishara zaidi ya kitu kingine chochote.

Matumizi ya mfano ya nambari ndiyo hasa niliyokusudia kusema wakati huo. Umeelewa nini kingine hapo? Sawa. Katika Danieli, tunaona taswira nzuri sana.

Kwa mfano, uliposoma Sura ya 7 na ulikuwa unasoma kuhusu wanyama hao, hao si vitu unavyoona hata unapoenda kwenye bustani ya wanyama. Sio tu. Ni wahusika wa katuni kwa njia fulani.

Namaanisha, ukitaka kufikiria hivyo, sjaribu kudharau kile ambacho Maandiko yanafanya, lakini unaweza kutaka kufikiria taswira za viumbe hawa kama za katuni kwa sababu zina sifa ambazo zimeimarishwa sana, zimetiwa chumvi, ili kujaribu kupata baadhi ya mambo. Na kisha fasihi nyingi za apokalipsi, kwa kweli, zote nje ya maandishi ya Biblia, maandishi ya kisheria, zitakuwa bandia. Kwa maneno mengine, imehusishwa kimakosa na kiumbe au mwandishi fulani aliyetajwa.

Mojawapo ya mambo ambayo tutashughulikia kwa muda mfupi ni kama Danieli pia ameandikwa kwa jina bandia. Nina mengi ya kusema kuhusu hilo baada ya muda mfupi. Hilo ni suala kubwa hapa.

Naam, hapa kuna jambo lingine tunalotaka kufikiria. Fundisho hili si jipya kwako. Tumelizungumzia mara kwa mara na tena.

Kama huna akili nyingine unapotoka katika Agano la Kale mwishoni mwa mwaka huu na unataka kufikiria unachotaka kukumbuka miaka mitano ijayo, natumai una ufahamu wa kina wa jinsi vielelezo vya ukuu wa Mungu vilivyounganishwa kwa undani katika Agano lote la Kwanza, mara kwa mara na tena, vikifanya kazi katika historia ya watu wake. Na tunaona katika kitabu cha Danieli. Ni baadhi ya vielelezo gani? Hizi ni hadithi ulizokuwa nazo ulipokuwa watoto katika shule ya Jumapili.

Mifano ya ukuu wa Mungu ni ipi? Ndiyo, kufunga midomo ya simba. Hilo ni muhimu sana. Na Shadraka, Meshaki, na Abednego wanaishia wapi? Katika tanuru ya moto ambayo haiwateketezi.

Na kwa kweli kuna mtu wa nne anayeonekana kama mwana wa Adamu akitembea nao katika muktadha huo. Nini kingine? Kuna mifano mingine yoyote ya ukuu wa Mungu katika sura hizi maalum? Sara? Mfalme yuko katika harakati ndogo za mauaji. Je, wenye hekima wote wanataka kuwaokoa wenye hekima? Naam, mfalme yuko tayari kuwaangamiza wenye hekima kwa sababu ndoto yake haielezwi na kufasiriwa.

Na kwa hivyo, tunachokiona ni kwamba Mungu ni mkuu juu ya ndoto na maono pia kwa sababu Danieli amepewa sio tu kutafsiri bali pia kujua haswa ilikuwa nini. Kwa hivyo tunaona ukuu wa Mungu ukiathiriwa katika ulimwengu wa maarifa, katika ulimwengu wa uhifadhi wa watu, waziwazi, juu ya wanyama wa porini kwa upande wa tundu la simba na aina zote hizo za vitu. Bahati nzuri, je, hilo ni swali? Mkono juu? Bila shaka.

Ndiyo, bila shaka juu ya wafalme na juu ya mioyo ya wafalme. Katika Sura ya 4, tutaona jinsi hilo litakavyotokea hasa. Bora kabisa.

Naam, hebu tuendeleo kidogo tu kuhusu, tuna historia nyingi za Danieli, kwa njia, ili kuelewa jinsi hii inavyofanya kazi. Kwa hivyo, nivumilie kuhusu hili. Danieli ni mojawapo ya vitabu vichache vya Agano la Kwanza, na sehemu kubwa yake imeandikwa kwa Kiaramu.

Sasa, Kiaramu ni nini zaidi ya kuwa lugha kuu ya siku hiyo, ambayo nitazungumzia baada ya muda mfupi? Je, kuna yeyote anayejua Kiaramu ni nini? Ni lugha inayohusiana na Kiebrania, sawa, inayohusiana na Kiebrania, na, kama ninavyokuonyesha, ilikuwa lugha inayozungumzwa sana, iliyozungumzwa sana katika himaya yote wakati huo. Acha nitumie lugha ya kisasa. Leo, ukienda karibu popote duniani, unaweza kupata kwa kuzungumza Kiingereza.

Kwa njia fulani, hiyo ni baraka kwa sababu hatulazimiki kujifunza lugha 50 ikiwa tunasafiri. Kwa njia nyingine, ni laana kwa sababu hatulazimiki kujifunza lugha 50, na tunapaswa kweli. Lazima nikuambie kwamba tulipoishi Israeli, niliona aibu na wenye maduka katika jiji la kale la Yerusalemu, ambao walijua lugha tano na sita.

Wangeweza kuzungumza Kijerumani na Kiarabu na Kiebrania na Kifaransa na Kigiriki kwa sababu hapo ndipo biashara yao ilipotoka, watu hawa wote wakija. Lugha ya leo ni Kiingereza. Unaweza kuishi nayo popote pale.

Lugha ya Kifaransa katika siku za Yesu ilikuwa Kigiriki, na hiyo ilikuwa nzuri sana katika suala la kuenea kwa Agano Jipya na ujumbe wa injili. Lugha ya Kifaransa wakati huu ilikuwa Kiaramu. Ni lugha dada na Kiebrania, mahusiano mengi.

Ukishajifunza Kiebrania, unaweza kujifunza Kiaramu. Kinachovutia hapa ni sura zilizo katika Kiaramu, nami nitazungumzia zaidi kidogo. Sio tu, oh, bila mpangilio, nadhani tutaandika sehemu hii katika Kiaramu.

Kuna muundo halisi nyuma yake. Tutakaposoma kitabu cha Ezra, Bwana akipenda, wiki ijayo, tutazungumzia hilo tena, kwa sababu sehemu za kitabu cha Ezra zimeandikwa kwa Kiaramu pia. Haya basi.

Kitabu kimepangwa vizuri sana. Kina mfumo wa Kiebrania. Sura ya 1 inaanza na Kiebrania kwa sababu ni wazi, huyu ni nabii wa Mungu kwa watu wa Mungu, na kwa hivyo anaanza hivyo na ataishia hivyo, kuanzia Sura ya 8. Sura ya 8 hadi 12 ni maono ambayo yameundwa mahususi kuwatia moyo watu wa Mungu kwani watarudi katika nchi yao hatimaye, na mara tu watakapofika huko, watakapopitia mateso yanayoendelea.

Kwa kweli, labda ukandamizaji unaoongezeka. Sura hizi zimeundwa ili kuzifahamisha, Mungu anajua kuhusu hali yako. Kwa kweli, anaangalia mbele na kujua kuhusu hali yako, na haya ndiyo yatakayotokea kutokana na hilo.

Kwa hivyo, fikiria mfumo. Kiebrania, jumbe mahususi kwa watu wa Mungu, na kisha katika kipindi, Sura ya 2 hadi ya 7. Hizi kimsingi ni unabii wa Danieli na matukio yanayotokea wakati Danieli anahudumu katika ua huko, na yana mwelekeo mpana zaidi. Kama ninavyokuonyesha, Sura ya 2 na ya 7 ni maono, na tutayafafanua baadaye kidogo, lakini ni maono yanayohusu mataifa ya dunia, na hasa mataifa ya dunia yaliyowakandamiza watu wa Mungu, na kutakuwa na manne kati yao, na tutaangalia kila moja yao.

Sura ya 2 na Sura ya 7 zinafanana. Zinazungumzia mataifa yaleyale, lakini ni mkazo wa kimataifa zaidi, na kwa hivyo, lugha ya mawasiliano ndiyo inayotumika kuwasilisha hili, si kwa Kiebrania, kwa Kiaramu. Kisha, unapoendelea mbele, angalia 2, 7, 3, 6, 4, na 5, muundo mzuri mdogo hapo pia.

Sura ya 3 na Sura ya 6 ni hadithi kuhusu mateso ya; katika sura ya 3, Shadraka, Meshaki, na Abednego, au Hanania, Mishaeli, na Azaria, ikiwa unataka majina yao ya Kiebrania, na kisha katika Sura ya 6, itakuwa Danieli kutupwa kwenye tundu la simba. Kwa hivyo, hawa ni watu wa Mungu, mifano wakilishi ya watu wa Mungu wakikandamizwa na mtawala katika wakati huo. Na kisha, unapoingia moja kwa moja kwenye aina yetu ya kitovu hapa, Sura ya 4 na 5, tuna watawala wawili, na nini kitatokea kwa watawala hao wawili wanapothubutu kujiweka? Nebukadreza katika sura ya 4, na tutaangalia mfuatano kutoka sura ya 2, 3, na 4 baada ya muda mfupi, lakini katika sura ya 4, anajivunia sana na ana kiburi kuhusu mambo ambayo ameyatimiza, na bila shaka, katika muktadha huo, baada ya kuombolezwa katika ndoto, kwa kweli atapata mabadiliko ya ajabu na ya kutisha ya utu wake kwa muda.

Vivyo hivyo, Sura ya 5, Belshaza, mzao wa Nebukadreza, mtawala wa mwisho wa Milki ya Babeli, anatumia vyombo vya hekalu kwa ujasiri, na wote wameketi pale wakila karamu na kunywa na kuabudu miungu ya fedha na dhahabu na kadhalika, na kisha wanaona nini kinachowatisha mwanga wa mchana ulio hai? Inaonyeshwa na mkono wangu hapa juu. Sawa, ni maandishi ukutani, sivyo? Na, bila shaka, mfalme anageuka kuwa majivu, na mwishoni mwa sura hiyo, anakufa, na kisha tuna Milki ya Uajemi inaingia. Kwa hivyo, fikiria hili kwa upande wa mambo mazuri sana ya mfumo wa fasihi pamoja na jumbe ambazo tutaangalia na maono yenyewe.

Je, una maswali yoyote kuhusu hilo kabla hatujaendelea? Hata hivyo, kuna mambo ya msingi tunayohitaji kufanya. Sawa, hebu tuyatekeleze. Danieli mwenyewe, unapofikiria kile ambacho Danieli anafanya katika vitabu hivi, sura hizi, samahani, je, anakukumbusha mtu yeyote ambaye tayari tumemsoma? Joseph, sivyo, kwa sababu yeye ni mwanasiasa.

Atapanda cheo cha juu katika mahakama ya kigeni, kinachofanana sana na Yusufu. Zaidi ya hayo, yeye ni nabii. Nimeandika hapa kwamba ana majina ya Kiisraeli, Kiyahudi, Kiebrania, nadhani, na Kibabeli.

Tunamjua kama Danieli, lakini pia anatajwa kwa sababu mfalme alimpa jina Belteshaza, na utaona hilo katika sehemu kadhaa katika maandishi, mtu yule yule. Sura ya 1 inatuambia jambo fulani, na unaweza kurudi nyuma na kusoma hili ikiwa hujasoma tayari. Danieli alichukuliwa katika wimbi la kwanza la uhamisho.

Nitasema zaidi kuhusu hilo baada ya muda mfupi, lakini Nebukadreza alipoingia katika nchi ya Israeli kwa mara ya kwanza, huu utakuwa mwaka wa 605 KK, anachofanya ni kuchukua watu bora zaidi anaoweza kuwaona. Unajua, anakuja Chuo cha Gordon na kuchukua madekani na watu wa orodha ya urais kwa sababu anawataka. Anawataka, na kwa hivyo Daniel ni mmoja wa watu hawa, mtukufu, mwerevu, hana kasoro za kimwili.

Namaanisha, kila kitu kinamwendea, na yeye ni mmoja wa mawimbi haya ya uhamisho, na Nebukadreza hawaachi tu waoze mahali fulani. Hapa kuna mpango unaofuata. Anapohamia uhamishoni, kuna programu ya kuvutia sana inayofanyika, na acha nikusomee kidogo kuhusu hili.

Vijana, sura ya 1, mstari wa 4, bila kasoro za kimwili, warembo, wakionyesha ustadi wa kila aina ya kujifunza, wenye ujuzi mzuri, wepesi wa kuelewa, na waliohitimu kuhudumu katika jumba la mfalme. Yeye, msimamizi wa kifalme, alipaswa kuwafundisha lugha na fasihi ya Wababeli, na walipaswa kula kutoka mezani pa mfalme. Sasa, simama tu na ufikirie kwa muda.

Hawakukaa tu pale na kuwa na lugha na fasihi, lakini kama ninavyojaribu kukueleza hapa, lugha na fasihi ni utamaduni ukisimama na kufikiria. Wao ndio wabebaji wa utamaduni, na kilichokuwa kikiendelea ni jaribio la makusudi la kuunda upya mitazamo ya ulimwengu ya vijana hawa. Sawa? Usifikirie kwa muda mfupi kwamba hakuna masuala ya kuvutia ambayo tunaweza kuyabeba katika muktadha wetu.

Baadhi yenu mnapoendelea na masomo ya uzamili, huenda hamtasoma katika muktadha wa Kikristo wenye mitazamo ya Kikristo. Daima shikilia imani zenu; ziweke wazi kwamba mnaweza kuuliza maswali na kuuliza maswali. Danieli ni mfano mzuri wa mtu aliyeenda shule ya uzamili huko Babeli, na angeweza kukubali kwa urahisi mambo yote aliyokuwa akijifunza.

Amepewa jina ambalo lina moja ya majina ya miungu ndani yake, na Bel ni mmoja wa miungu. Unajua, jina hilo limepewa yeye. Amefundisha lugha na fasihi, na tena, siwezi kukuambia, unajua vizuri kama mimi, kwa sababu unachukua masomo ya lugha na elimu.

Hayo ndiyo mambo yanayojumuisha utamaduni, na kwa hivyo labda, Danieli na akili za hawa wengine zinabadilishwa ili wasahau urithi wao wa Kiyahudi na imani zao za Kiyahudi na kuwa raia wema na sahihi kisiasa wa himaya. Danieli haangukii. Kwa

kweli, hata anakataa kula kutoka mezani mwa mfalme na hafikirii kula kutoka mezani mwa mfalme ni tu, oh, unajua, tunapata kufurahia divai na nyama nzuri na mengineyo.

Kama ulikula kutoka mezani mwa mfalme katika muktadha huo, ulikuwa unaonyesha utii kwa mfalme. Kwa hivyo yeye si mla mboga tu kwa ajili ya kuwa mla mboga. Kuna jambo kubwa zaidi linaloendelea hapa.

Kwa hivyo, unajua, soma sura ya kwanza kama utangulizi muhimu wa mhusika wa Danieli, na ni jambo linaloendana katika kitabu chote. Hatutatumia muda mwingi kutazama sehemu za masimulizi. Ni zile ulizokulia nazo katika shule ya Jumapili ikiwa ulikulia katika shule ya Jumapili.

Ndio wale ambao ni rahisi kusoma, lakini unapowasoma, tambua kwamba imani hizo zinaonyeshwa mara kwa mara. Danieli hawaachi marafiki watatu wa Danieli, Hanania, Mishaeli, na Azaria. Ninapendelea kutumia majina yao ya Kiebrania, ingawa sote tunawajua kama Shadraka, Meshaki, na Abednego.

Unajua, hawaanguki hata kidogo, hata kufikia hatua ya kusema, tuko tayari kufa, lakini hatutamkana Mungu na kuinama katika mpango huu wote wa kuvutia wa kuinama na kusujudu kwa sanamu ya Nebukadreza. Sawa, hiyo ni aina tu ya mahubiri yangu madogo kwa leo. Nilitaka uendelee kuwa macho kupitia hilo, angalau.

Daima kuna mahubiri katika manabii hawa. Jambo linalofuata tunalohitaji kufanya ni kuchukua mtazamo mdogo sasa katika historia, na huu ndio msingi wa kushughulikia swali, je, Danieli iliandikwa na Danieli, au Danieli iliandikwa na mtu mwingine yapata miaka 300 baadaye? Ni suala. Ni suala miaka 400 baadaye.

Na mitazamo ni wingi kwa makusudi kwa sababu katika Danieli, tunasoma kuhusu mambo yanayotokea wakati wa uhai wa Danieli. Hilo ndilo lililowekwa hapa, na nina aina mbalimbali za miaka ambayo tunajua Danieli alikuwa akiishi na kutabiri na kufanya kazi katika mahakama. Kama nilivyosema hapo awali, ikiwa Nebukadreza angempeleka uhamishoni mwaka wa 605, hapo ndipo pa kuanzia.

Yeye ni kijana basi. Ana umri kama wako, labda mdogo zaidi. Angalia urefu wa huduma yake.

Hiyo ni ndefu kidogo. Hiyo ni zaidi ya miaka 60. 539 ndipo Koreshi Mkuu anapokuja, na tunajua kwamba Danieli anatabiri hadi angalau mwaka wa tatu wa utawala wa Koreshi.

Kwa hivyo, anasonga mbele kwa muda mrefu. Mabadiliko kutoka utawala wa Babeli hadi Uajemi, kiwewe na misukosuko mingi, nyakati zenye misukosuko. Danieli anaendelea kama nguvu imara katika kipindi hicho chote.

Kwa hivyo, ataishi wakati wa utawala wa Nebukadreza, sura ya 1 hadi ya 4. Tena, tutaangalia hayo baadaye kidogo kwa undani zaidi. Nabonido na Belshaza ni warithi wawili, mbele kidogo katika mstari, niseme wazao wa Nebukadreza. Nabonido alikuwa mhusika wa kuvutia.

Ni mtu ambaye aliishia hapo. Labda kama umekuwa na darasa lako la historia ya kale, tayari unajua hili, lakini alikuwa na shauku kubwa katika mambo yasiyo ya kiserikali. Kwa kweli, alikuwa na nia ya kwenda Arabia na kumwabudu mungu wa mwezi. Hakufanya vizuri sana.

Haikufanikiwa sana huko Babeli kwa sababu mungu wao mkuu alikuwa Marduk. Lakini ndivyo anavyofanya. Na katika kipindi hicho, mwanawe, Belshaza, atatawala pamoja naye.

Hilo litakuwa muhimu. Subiri kwa muda. Na kisha, hatimaye, Milki ya Babeli inapoanguka, tuna majina mawili yanayoonekana katika Kitabu cha Danieli.

Na kama umezisoma, unajua, sura zote mbili 9 na 6 na kisha 10 hadi 12. 10 hadi 12, hiyo ni wakati wa utawala wa Koreshi Mwajemi, ambaye ndiye mtu mkuu hapa. Lakini basi tuna mtu huyu wa ajabu anayeitwa Dario Mmedi.

Wino mwingi umemwagika kuhusu jinsi ya kumtambua Dario Mmedi. Ningependekeza kwako, ingawa sisemi kwa ukali kuhusu hili, kwamba Dario Mmedi anaweza kuwa jina lingine la Koreshi Mwajemi. Ni uwezekano mmoja.

Lakini tena, sishikilii hilo. Vinginevyo, kuna mapendekezo mengine ambayo yanawezekana. Lakini kwa vyovyote vile, hii ni sahihi wakati Milki ya Uajemi itakapochukua madaraka.

Tena, hili halitokei kwa urahisi. Sio tu mabadiliko haya ya madaraka kutoka kwa mgombea mmoja wa urais hadi rais yanayochaguliwa. Unajua, mabadiliko makubwa, mambo mengi mabaya, mambo yenye misukosuko wakati huo.

Hapo ndipo Daniel atakapokuwa hai. Hata hivyo, hiki ndicho kinachovutia. Daniel pia anaangalia mbele.

Na kwa hivyo, tunapaswa kutazama mbele zaidi. Zaidi ya mwisho wa Agano la Kwanza, tuna yafuatayo. Nyakati zijazo ambazo Danieli alitabiri.

Falme nne, ambazo ni maono hasa katika sura ya 2 na 7 na kisha zikajikita katika maelezo mengi katika sura ya 8 na 11. Sasa, ya kwanza ni Babeli. Na tutarudi kwenye hilo baada ya muda mfupi.

Lakini una, baada ya Babeli, Uajemi. Tumeona hilo tu katika hizi mbili hapa juu. Na kisha inakuja Ugiriki.

Ni wazi kwamba, Danieli haishi muda mrefu hivyo kwa sababu Alexander Mkuu alishinda eneo hili lote mwaka wa 333. Hiyo ni muda mrefu baada ya wakati wa Danieli. Cha kufurahisha ni kwamba, baada ya kifo cha mapema cha Alexander Mkuu, baada ya msukosuko na kadhalika kwa takriban miaka 20, una majenerali wake wanne wakichukua sehemu mbalimbali za ufalme wake.

Sawa, kwa hivyo inaposema himaya ya Alexander Mkuu imegawanywa katika sehemu nne, kuna watu wanne tofauti. Wawili ambao unahitaji kujua. Sio kwamba nitakujaribu kwenye hili, bali kwa uelewa wako mwenyewe.

Wawili tunaotaka kuwa na wasiwasi nao ni mtu anayeitwa Ptolemy. Je, kuna yeyote anayejua anakoishia? Ni Misri, sivyo? Nasaba ya Ptolemy itatawala Misri kwa karne tatu zijazo na kuendelea.

Jamaa anayeitwa Seleucus atadhibiti karibu Syria, ambayo tunaijua kama Aramu au Siria ya Agano la Kale. Imepanuliwa, sawa? Lakini hiyo ndiyo eneo atakalochukua. Kwa nini ni muhimu? Naam, fikiria kijiografia.

Fikiria mihadhara yetu ya zamani sana, wakati fulani mwezi Januari. Israeli iko katikati. Israeli iko katikati.

Jumuiya ndogo, iliyo na makazi mapya iko kati ya mamlaka hizi mbili. Na bila shaka, kama kawaida, hawaridhiki kubaki kwenye ardhi yao wenyewe, na kwa hivyo kutakuwa na mapigano kila wakati, na hiyo ndiyo itakayoathiri Israeli. Na ndiyo maana ningependekeza kwako Danieli anapotazama mbele katika jumbe zake za kinabii, anatoa maelezo mahususi kuhusu jinsi kipindi hicho cha wakati kitakavyotokea kwa sababu kitakuwa wakati mbaya kwa watu wa Mungu na inawafariji kujua kwamba Bwana alijua haya yote mapema na aliwaambia kupitia Danieli.

Sasa, kuna njia nyingine ya kuangalia hilo, lakini tutafikia hilo baada ya muda mfupi. Tukio muhimu sana kama sehemu ya hili la kurudi na kurudi na kurudi ni mtu anayeitwa Antiochus Epifanis. Anatokea kuwa Antiochus IV katika mrithi mzima wa nasaba kutoka kwa mtawala huyu maalum hapa.

Ni nasaba ya Seleucid, na idadi kubwa ya watu hao wanaitwa Antiochus. Na mnamo 167 KK, Antiochus, katika aina ya jaribio kubwa la himaya nzima la kuwageuza raia wake kuwa Wayunani, atianza jaribio kubwa la kuzuia tohara kwa Wayahudi, kuwafanya watoe kafara kwa njia ambazo hawapaswi kutoa kafara, na mnamo 167, attachafua hekalu. Tumia mawazo yako.

Ni kama mtu anayeingia na kuchukua mahali patakatifu. Sasa, hatuna wazo zuri la mahali patakatifu. Umenisikia nikizungumzia hilo hapo awali.

Lakini mahali patakatifu pa, tuseme tu, kanisa kuu la Orthodox la Ugiriki kwa sababu wanachukua mahali pao patakatifu kwa uzito sana, wakiingia na kuchafua hilo kwa jumla, wakivunja pazia, wakichukua sanamu, wakizitupa, wakizivunja na kuzivunja. Hiyo ndiyo fikra au hisia ambayo Wayahudi wangukuwa nayo wakati hekalu lilipovunjwa, na Antiochus akaingia Patakatifu pa Patakatifu. Hili ni tukio la kutisha.

Ni tukio kubwa. Danieli atataja hilo katika sura ya 11. Hasemi kwamba Antiochus Epifani alikuja na kufanya hivi, lakini jinsi anavyoelezea ni wazi kabisa, na ndivyo anavyozungumzia.

Na kisha, hatimaye, kuhusu himaya, Warumi walikuja. Watashinda Palestina na Israeli haswa mnamo 63 KK. Jamaa anayeitwa Pompey atafanya hivyo. Sasa, tayari wamekuwa wakiandamana.

Kwa kweli, Antiochus Epifane, moja ya sababu zilizomfanya apitie katika msukosuko huu na hekalu ni kwa sababu Warumi walikuwa wamemzuia njiani kuelekea Misri na kusema, geuka. Na kwa hivyo, amechanganyikiwa, na kwa hivyo anarudi nyuma, na anaondoa hasira yake kwa Wayahudi na hekalu la Wayahudi. Kwa hivyo, kuna siasa nyingi za kuvutia zinazoendelea hapa, na Warumi wanavuka polepole.

Una picha? Una picha? Jambo muhimu ni kujua kwamba Danieli anatazama mbele zaidi katika maono haya, na ninarudia tu, kwa hivyo una uhakika wa kuelewa. Sura ya 2 na 7 zinaeleza falme zote nne, Babeli, Umedi-Uajemi, Ugiriki, Roma, na kisha sura ya 8 na 11 zitaangazia maelezo ya ile ya tatu, Ugiriki. Naam, Trevor.

Kwa hivyo, kama vile, wanaporudi kutoka uhamishoni, je, kuna aina yoyote ya kipindi cha amani? Kama vile, nilidhani hiyo ilikuwa aina fulani ya ahadi, kama vile, kutoka, kama vile, Yeremia alikuwa akisema, unajua, ni mbaya sana sasa uko uhamishoni, lakini utakaporudi, itakuwa nzuri, unajua, ni ... Ndiyo, ni swali zuri. Wanaporudi kutoka uhamishoni, je, kuna wakati wowote wa amani? Wanaporudi, na tutafanya hivi Jumatatu kwa kiasi kidogo, kwa kiwango kikubwa, wanakabiliwa na upinzani kutoka kwa watu walio katika nchi hiyo, lakini hawana vita vya jumla, na kwa kweli, wakati Ptolemy hawadhibiti hili, Misri ina ardhi hii hadi 198, na wakati Ptolemy wanaidhibiti, mambo yanaenda vizuri. Unajua, hawajaribu kuwafanya Wayahudi kuwa kitu kingine; hawajaribu kuwafanya Wayahudi kuwa Wayahudi wa Kiyunani, na kwa hivyo Wayahudi wana wakati mzuri.

Ni wakati tu nasaba ya Seleucid kutoka Syria inaposhinda vita muhimu sana na kuwasukuma watu wa aina ya Ptolemaic nje ndipo mambo yanaanza kuwa magumu katika karne ya 2 KK. Ndiyo, swali zuri. Je, hili liko wazi? Ni muhimu sana kuelewa jinsi Danieli anavyoendelea.

Ndiyo, Kaylin. Walirudi katika nchi hiyo mwaka gani hasa? Katika nchi hiyo? Wanarudishwa chini ya Koreshi mwaka wa 539. Sawa, na tutafanya zaidi na hilo Jumatatu.

Ni swali zuri. Naam, hebu tuendeleo kidogo tu. Picha chache.

Huna haja ya kuandika haya yote. Hii ni ili tu nikumbuke ninachotaka kusema kuhusu mambo haya. Sawa?

Kwa wale ambao mnaenda kwenye programu ya Oxford wakati fulani, hapa kuna kitu kingine cha Makumbusho ya Uingereza ambacho lazima mkione mnapoenda. Hii ni Silinda ya Nabonidus na moja ya mambo ambayo inafanya ni kutupa dirisha dogo la kile ambacho Nabonidus alikuwa akifanya. Kumbuka niliwaambia, mnajua, alikuwa mzao wa Nebukadneza ambaye hakuwa na hamu ya kutawala, na kwa hivyo yuko Arabia akimwabudu mungu wa mwezi, na kadhalika, na kadhalika, na kadhalika.

Yeye pia, na hili ni muhimu kuelewa, swali mara nyingi huulizwa: kwa nini Danieli katika sura ya 5 alifanywa wa tatu katika ufalme? Kwa nini si wa pili? Naam, ni kwa sababu una Nabonido na Belshaza wakitawala pamoja, na kwa hivyo nafasi inayofuata inapewa Danieli, na ni ya tatu katika ufalme. Ni uthibitisho mdogo wa kihistoria wa kuvutia hapa. Historia nyingine ya kihistoria inayovutia sana ni ile inayoelezea matukio ya utawala wake na kuendelea zaidi ya hapo.

Ukiangalia mwisho hapa, inazungumzia ushindi wa Umedi na Uajemi, kwa hivyo tunaona picha kubwa zaidi ya kijiografia katika muktadha huu. Hapa kuna jambo tunalotaka kulizingatia. Yuko Arabia kwa muda mrefu, na hii inasababisha machafuko mengi miongoni mwa watu wake kwa sababu wao, kama nilivyosema muda mfupi uliopita, wana mungu wao mkuu Marduk, ambaye umesoma kumhusu katika ulinganifu wa Agano la Kale, na Nabonido havutiwi sana na hilo.

Sawa, mambo yote niliyokuwa nikifanya kabla hatujapata usumbufu wa picha za Nabonidus yalikuwa yanaongoza kwa hili. Kitabu kiliandikwa lini? Kitabu kiliandikwa lini? Naam, tarehe ya kitamaduni, tarehe ya kitamaduni itakuwa wakati fulani katika maisha ya Danieli, sivyo? Kwa hivyo, itakuwa karne ya 6, wakati fulani katika miaka ya 500. Hiyo ndiyo tarehe ya kitamaduni.

Lakini, bila shaka, tatizo ambalo watu wanaona na hilo, ni aina ile ile ya jambo tulilokuwa nalo na Isaya. Unakumbuka tatizo na Isaya? Isaya ana ujasiri wa kumtaja mtu anayeitwa Koreshi zaidi ya karne moja kabla ya wakati. Angewezaje kufanya hivyo? Naam, Danieli anaonekana vivyo hivyo.

Katika sura ya 8 na 11, Danieli anazungumzia mambo tunayoyajua kutoka vyanzo visivyo vya kibiblia, hasa Josephus, mwanahistoria wetu Myahudi Josephus, ambaye

tutazungumzia zaidi kumhusu Jumatatu. Anatupatia ufunuo wa matukio kati ya Waptolema huko Misri na wale Waseleucids kaskazini na kaskazini mashariki. Josephus anazungumzia mambo haya yote.

Na unajua nini? Inalingana haswa na sura ya 11. Sasa, sura ya 11 imewasilishwa kwa njia ya siri: Mfalme wa Kaskazini, Mfalme wa Kusini, Mfalme wa Kaskazini, Mfalme wa Kusini. Hawajatajwa majina, lakini unaiona ikiendelea, na inafaa.

Yote hayo kusema kwamba wasomi wengi wa Danieli, kwa kweli, hata idadi kubwa ya wainjilisti wameelekea upande huu, watasema lazima iandikwe katika karne ya 2. Mtu angewezaje kuzungumza kuhusu kile Antiochus Epifani alichofanya alipolichafua hekalu isipokuwa alikuwa ameona likitokea tayari? Sasa, huo ni mtazamo maalum wa ulimwengu, sivyo? Rudi kwenye nilichosema mwanzoni. Hiyo ina maana kwamba akili za watu zimeumbwa kudhani kwamba huwezi kuwa na unabii wa utabiri ambao ni maalum.

Na kwa hivyo, wanakubali na kusema, oh, sawa, lazima iandikwe baada ya ukweli au wakati yote yanapotokea, na kwa hivyo mtu anazungumzia tu kinachotokea. Acha nikushauri kwamba huna haja ya kufuata njia hiyo, haswa ikiwa tunaamini katika Mungu anayejua yote na anayejua mwanzo tangu mwisho kama Isaya sura ya 40 hadi 45 inavyosisitiza mara kwa mara. Ikiwa hiyo ni kweli, basi kwa nini Mungu hawezi kuzungumza kwa undani sana haswa kwa kusudi nililotaja kama dakika 20 zilizopita? Anajua watu wake watakuwa chini ya msongo wa mawazo, haswa wakati nasaba hii mbaya sana, nasaba ya Seleucid, inapoanza kujaribu kupunguza imani zao na dini yao na kuwalazimisha kufanya mambo ambayo hawapaswi kufanya.

Anajua hilo na kwa hivyo anaangalia mbele na kuzungumzia kitakachotokea lakini kisha anaenda mbali zaidi na kutoa ahadi zenye kina, hasa katika sura ya 12 ya Danieli. Kwa hivyo, kwa vyovyote vile, nitashikilia tarehe ya kitamaduni. Utaniona kama troglodyte katika suala hilo.

Si watu wengi sana wanaofanya hivyo, lakini nadhani kuna sababu nzuri za kushikilia tarehe ya kitamaduni. Nimekupa chache tu hapa. Inashangaza kwamba maandishi haya yanaelezea mambo ya Kibabeli kwa undani mkubwa kana kwamba yanaijua.

Mshangao, mshangao. Sura nne za kwanza zimetumika hivyo, na kuna maelezo mengi yaliyo wazi kuhusu itifaki ya mahakama—tutazungumzia hilo baada ya muda mfupi—na mambo kama hayo. Pili, lugha huwa ni suala gumu kidogo kuhusu jinsi unavyoweka tarehe katika mifano ya lugha, lakini mapendekezo ni kwamba katika karne nne, kungekuwa na mabadiliko makubwa. Tuna maandishi ya Kiaramu ambayo yanatoka karne ya 2 KK, na hii ni wazi si sawa.

Kiebrania, hasa Kiaramu, kinaonekana kama ni cha awali. Jambo lingine muhimu hapa, na nimeiba hii moja kwa moja kutoka kwa Gordon Hugenberger katika Kanisa

la Park Street, si langu mwenyewe, lakini nathibitisha usomi wake mara kwa mara. Anasema unaposoma mambo mapana ya kitamaduni, na anarejelea hasa vitabu ambavyo viko katika Apocrypha, Apocrypha ya Agano la Kale, kama Judith na Tobit na mambo hayo, hakuna shujaa, hakuna shujaa, shujaa wa Kiyahudi, ambaye angewasilishwa, kama hii ingekuwa ikiandikwa wakati huo, kama mtu ambaye alikuwa mwanachama wa mahakama na mshiriki aliyependelewa wa mahakama.

Judith, badala yake, anafanya nini? Kama umesoma, ni hadithi nzuri. Anafanya nini? Anapanga njama ili kumuua mtu mkuu, anakata kichwa chake na kukipeleka kwenye kikapu chake. Mashujaa walikuwa watu waliopinga ushawishi, ushawishi wa kisiasa.

Walikuwa waasi. Huna hilo na Daniel. Anafanya kazi na mahakama, mahakamani, na yeye ndiye shujaa wa hadithi.

Sasa, kuna sababu zingine pia, lakini ninakuuliza hili angalau ili uwe na msingi wa kufikiria kuhusu tathmini ya nyenzo hii, iwapo utakutana nayo. Kwa wale ambao ni wasomi wa Biblia, wasomi wa Biblia watafanya hivyo. Wengine wenu mnaweza kufanya hivyo ikiwa mtakuwa kanisani wakati mwingine.

Sijui kamwe. Je, tuko tayari kuendelea? Sawa. Kama nilivyosema, hatutatumia muda mwingi na sehemu za masimulizi ya kitabu hiki.

Nitakutegemea ujue hadithi hizo. Kwanza kabisa, tunataka kuzungumzia maono hayo. La pili, hili ni ndoto ambayo Nebukadneza mwenyewe aliota.

Mojawapo ya mambo ninayotaka uyatambue ni kwamba maono, kama yalivyoelezwa na kufasiriwa na Danieli, yanatumia neno uvivu. Sanamu. Neno lile lile.

Kiaramu ni neno lile lile. Anachokiona kinaelezwa kama sanamu, lakini ni neno lile lile la uvivu. Na, bila shaka, hilo linavutia kwa sababu Nebukadneza hajalielewa vizuri.

Danieli anapotoa tafsiri, anasema, wewe, Ee mfalme, u kichwa cha dhahabu. Na Ee mfalme, kichwa cha dhahabu, unafanya nini? Anaenda na kujitengeneza sanamu nzima, sanamu, na kila mtu anapaswa kuisujudia na kuiabudu. Kwa njia, sura ya 3 ningependekeza kwako, ni Nebukadreza gani akitengeneza sanamu hiyo, na kila mtu anapaswa kuisujudia na kuiabudu.

Sura ya 3 inadhihaki mahakama ya Uajemi. Umeelewa hilo? Orodha hiyo ya vitu? Wakati vinubi na vinanda vyote, na kadhalika, na kadhalika, na kadhalika, na kadhalika, na kadhalika, na kadhalika, vinasikika, basi kila mtu anainama, na inapitia rigmarole hiyo, litania hiyo, mara kadhaa. Ni balagha.

Ni usemi wa mahakama. Na, bila shaka, kinachovutia sana ni kwamba Hanania, Mishaeli, na Azaria walikatiza hilo mara moja kwa jibu lao. Walikataa kufanya hivi.

Kwa vyovyote vile, haya ndiyo maono. Samahani, turudi kwenye sura ya 2. Kichwa cha dhahabu safi, Babeli. Kisanduku cha fedha na mikono, Umedi na Uajemi.

Tumbo na mapaja ya shaba, Ugiriki. Miguu ya chuma, miguu ya chuma na udongo, Roma. Hiyo itakuwa Roma inayokuja.

Sasa, kuna njia zingine ambazo watu huweka hili pamoja. Nahitaji kukuambia hilo. Lakini hili linaonekana kuwa na maana zaidi kwa sababu ndivyo tulivyoliweka kwa utaratibu.

Huna haja ya kupotosha mambo mengi. Na kisha, bila shaka, una mwamba unaoingia hapa. Na tunajifunza, kadri tafsiri inavyoendelea, katika mstari wa 45 wa sura ya 2, hii ndiyo maana ya maono ya mwamba uliokatwa kutoka mlimani lakini si kwa mikono ya mwanadamu.

Mungu mkuu amemwonyesha mfalme kitakachotokea katika siku zijazo. Ndoto hiyo ni kweli. Mwamba, bila shaka, utavunja falme hizi zingine zote, nao utakuwa mlima mkubwa na kuijaza dunia nzima.

Bila shaka, ufalme wa Mungu ndio unaozungumziwa katika muktadha huu. Sasa, jambo lingine la kuvutia tulilionalo ni kwamba katika sura ya 4, na tena, sitaenda kuzungumzia hilo kwa undani, lakini angalia tu Nebukadreza bado hajaelewa. Hakuelewa kutoka sura ya 2 hadi sura ya 3, kwa hivyo alijenga sanamu nzima.

Anawaona marafiki wa Danieli wakiokolewa kutoka kwenye moto, na kama nilivyosema hapo awali, kuna mmoja kama mwana wa Adamu, mtu wa nne, akitembea kwenye moto huo pamoja nao pia, lakini bado haelewi. Na kwa hivyo, ana kiburi hiki katika sura ya 4, na kisha mara tu Mungu anapomletea ukweli kwamba anakuwa kiumbe wa porini, na kisha anakipata, na anakipata. Naam, hilo linatupeleka kwenye maono ya Danieli, ambayo, kama nilivyosema hapo awali, yanafanana sana na ya Nebukadreza, lakini angalia tofauti katika jinsi yanavyoonyeshwa.

Nebukadneza ana sanamu na sanamu anayoiona kwa sababu akili yake imejikita katika ibada ya sanamu. Maono ya Danieli yanaonyeshwa kwa maana ya wanyama wanaowinda wanyama kwa sababu anayaona kutoka kwa mtazamo wa Kiyahudi, na hawa ni viumbe wa porini wanaowakilisha nguvu hizo za uwindaji zinazowakandamiza watu wake. Na, bila shaka, sura ya 7 itatuongoza moja kwa moja hadi sura ya 8, ambayo kisha inazingatia Kiebrania na kile kinachowapata Wayahudi.

Lakini wanyama hawa wakali wanawakilisha falme ambazo zingeeendelea kuwakandamiza watu wa Mungu, na ni jambo la kuvutia. Kwanza kabisa, tuna simba.

Huyu ni kama Nebukadreza, sivyo? Sura ya 7, mstari wa 4, nilitazama hadi mabawa yake yalipong'olewa.

Iiinuliwa kutoka ardhini, hivyo ikasimama kwa miguu miwili kama mwanadamu, na moyo wa mwanadamu ukapewa. Baada ya Nebukadreza kudhalilishwa hadi kuwa mnyama kwa muda, kama mnyama, ndipo Mungu akamnyanyua na kumrejesha, na tunaweza kuona hilo kidogo katika maono haya mahususi. Inaendelea.

Mnyama wa pili, sura ya 7, mstari wa 5, anaonekana kama dubu aliyeinuliwa upande mmoja, akidokeza kwamba mmoja wa hawa wa Umedi na Uajemi labda ana nguvu kuliko mwingine, sivyo? Na ni Waajemi waliokuja kutawala. Na baada ya hapo, mstari wa 6, niliona mnyama mwingine aliyefanana na chui. Unajua, labda tunawafikiria chui tunaowaona kwenye bustani ya wanyama, na si wabaya sana, na si wakubwa sana, na hawaogopi sana.

Chui ni wavumilivu sana, kama ninavyoelewa chui kwa kumtazama Nova, sawa? Wanaweza kukabiliana na simba. Kwa hivyo, chui si viumbe wabaya. Ni viumbe wabaya, lakini si wadogo.

Zinapaswa kuwa, na zinatisha. Na zinasonga haraka, ambayo ni uwakilishi mzuri wa Ugiriki kwa sababu ilipitia haraka sana. Mgongoni mwake, ilikuwa na mabawa manne kama yale ya ndege.

Ilikuwa na vichwa vinne. Na, bila shaka, huyu ndiye kiumbe huyu wa ajabu na wa ajabu kama katuni, na ule wa nne utawakilisha watu waliochukua madaraka baada ya kifo cha Alexander Mkuu. Hilo linazingatiwa katika sura ya 8 na 11 pia.

Kisha tuna mstari wa 7, mnyama wa nne. Mwenye kutisha, wa kutisha, mwenye nguvu sana. Tena, si maalum, bali ni mwakilishi dhahiri wa kile ambacho Roma ingefanya ilipokuwa ikipitia eneo hili.

Meno makubwa ya chuma yaliwaponda na kuwameza waathiriwa wake, yakakanyaga chini ya miguu chochote kilichobaki. Ilikuwa na pembe kumi. Hizi zote, kwa njia, pembe ni taswira za mamlaka, sawa? Pembe inawakilisha aina fulani ya mamlaka ya kisiasa.

Kwa hivyo, kwa namna fulani, hilo litachukua nafasi baada ya hapo. Sasa, kipengele kinachofuata cha maono kinavutia, na hapa, tunataka kutumia muda kidogo wa ziada.

Nilipoangalia mstari wa 9, viti vya enzi viliwekwa. Unakumbuka katika sura ya 2 maono ya Nebukadreza aliona mwamba? Na huo ungewakilisha ufalme ujao wa Mungu. Unaponda kila kitu kingine.

Hapa, tutaona uwazi zaidi, na itakuwa ya ajabu sana, sawa? Viti vya enzi viliwekwa mahali pake. Mzee wa Siku aliketi. Bila shaka, huyu ni mwakilishi wa Mungu.

Mavazi yake ni meupe kama theluji, nywele za kichwa chake ni nyeupe kama sufu, kiti chake cha enzi kinawaka moto, na magurudumu yake yote yanawaka. Je, unapata mawimbi ya Ezekieli? Ezekieli sura ya 1, maono ya kiti cha enzi, magurudumu, moto. Maono ya Danieli yanafanya vivyo hivyo.

Hii ni awamu ya pili ya maono haya, na sasa anaona katika nyua za mbinguni, nyua za mbinguni. Mto wa moto ulikuwa ukitiririka, ukitoka mbele zake. Maelfu kwa maelfu walimhudhuria.

Elfu kumi mara elfu kumi walisimama mbele yake. Mahakama ikaketi, na vitabu vikafunguliwa. Hii ni, kama ninavyokuonyesha, tukio la hukumu.

Mzee wa Siku ndiye mwamuzi mkuu, na Danieli anaruhusiwa kuona hili kwa sababu kutakuwa na hukumu inayokuja juu ya falme hizi zote ambazo zimewakandamiza watu wa Mungu kwa karne nyingi. Kuna hukumu inayokuja. Sasa, tuna mambo ya kusema kuhusu mnyama kuuawa na kadhalika na kadhalika, lakini basi tuna mistari ya 13 na 14.

Hapa kuna nafasi yako ya kuamka tena kwa sababu nataka upate hili pia. Katika maono yangu usiku, nilitazama, na mbele yangu alikuwepo mtu kama mwana wa Adamu akija na mawingu ya mbinguni. Je, hilo linasikika kama jambo unalojua? Ni nini kinatokea Yesu anapohukumiwa mbele ya Kayafa? Unapata shahidi mmoja, na huyo anasema jambo moja na mwingine anasema jambo lingine, na hawawezi kukubaliana, na Kayafa anakata tamaa, na mwishowe anasema, Ninakuapisheni.

Je, wewe ni mwana wa Mungu? Na Yesu anajibu nini? Huyu ni Mathayo. Je, ninaye hapa juu? Ndiyo, 2664. Yesu anajibu nini? Kifungu hiki, kifungu hiki kimechanganywa na Zaburi ya 110, ambayo pia ni Zaburi ya Kimasihi.

Mtu kama mwana wa Adamu akija na mawingu ya mbinguni. Hivyo ndivyo Yesu asemavyo. Mtamwona mwana wa Adamu akija juu ya mawingu ya mbinguni.

Na, bila shaka, Kayafa anajua Biblia yake. Anafanya nini? Anapiga kelele za kufuru na anafua nguo zake kwa sababu Yesu amejiita Mungu kwa kumrejelea Danieli dokezo hilo. Hebu tuangalie zaidi kidogo.

Alimkaribia Mzee wa Siku na kumwongoza mbele yake. Mstari wa 14 ndio ninaosema hapo juu. Alipewa mamlaka, utukufu, na nguvu za ukuu.

Mataifa yote ya watu na watu wa kila lugha walimwabudu. Utawala wake ni utawala wa milele ambao hautapita kamwe. Ufalme wake ni ule ambao hautaangamizwa kamwe.

Hizi zote ni sifa za Mungu, kazi za Mungu, na mambo ambayo Mungu hufanya. Huyu ni mwana wa Adamu hapa. Amepewa yote hayo.

Na kwa hivyo, Yesu, mbele ya Sanhedrini na Kayafa, anaponukuu kifungu hiki na kisha kukiunganisha, kama nilivyosema, kwa dokezo hilo kutoka Zaburi 110, anasema, Mimi ni Mungu. Sasa, cha kufurahisha ni kwamba tunapaswa kujikumbusha jambo nililokuambia mara ya mwisho, na nilipendekeza uliweke moyoni mwako, na hiyo ndiyo ilikuwa matumizi ya neno hilo Ezekieli. Ezekieli alitumiaje neno hilo? Kitabu cha Ezekieli kinatumiaje neno hilo? Trevor? Ndiyo, ni neno la Mungu linalorejelewa kila mara kwa Ezekieli mwenyewe.

Wewe, mwana wa Adamu, fanya hivi, fanya vile, vile. Na Ezekieli, unajua, mtu mwakilishi anayepokea maneno ya Mungu wakati huo, nabii. Danieli anaiona kuwa ni Mungu, Mungu kamili.

Na kwa hivyo, pendekezo langu kwako ni kwamba Yesu achague jina hili kwa ajili yake mwenyewe haswa, kwa uangalifu sana, kwa makusudi sana ili kuonyesha kwamba yeye ni Mungu kamili na mwanadamu kamili. Zote mbili zimeunganishwa pamoja. Najua kama umekulia kanisani, hilo ni fundisho unalolijua, lakini hapa unaona linatoka wapi.

Unaposoma sehemu iliyobaki ya sura ya 7, ambayo hatuna muda wa kufanya, lakini ukisoma sehemu iliyobaki ya sura ya 7, utaona kwamba watakatifu wenyewe wamepewa mamlaka na utawala katika nyakati za mwisho. Tunatawala pamoja na Kristo, lakini yeye ndiye mwakilishi wetu hapo. Naam, hilo ni jambo zuri kujua.

Tuendeleo kwa sababu tunahitaji kufanya mambo machache zaidi. Sura ya 8 na 11, hatimaye. Kama nilivyosema muda mfupi uliopita, dakika 20 zilizopita, sura hizi zinaangazia kile kitakachowatokea watu wa Mungu, haswa katika karne ya 3 na 2 KK, wakati Ugiriki inapotawala hapa.

Hiyo ndiyo ufunguo, sivyo? Kwa hivyo kwanza, anaona kondoo mume, na hiyo ni Umedi-Uajemi, sura ya 8. Kwa ufupi sana, haisemi mengi kuihusu. Lakini kisha inazungumzia ghafla, sura ya 8, mstari wa 5, mbuzi mwenye pembe kubwa kati ya macho yake anatoka magharibi. Anamshambulia kondoo mume.

Yeye mwenyewe huvunjika, na kuna pembe nne maarufu zinazokua hadi pepo nne za mbinguni. Kutoka kwa moja ya hizo pembe nyingine ilitoka, ambayo ilianza ndogo lakini ikakua na nguvu kuelekea kusini na mashariki na kuelekea nchi nzuri, ambayo,

bila shaka, nilikuwa nikimaanisha nchi ya Israeli. Sasa, hiyo ni sura ya 8, na ni fupi sana.

Katika sura ya 11, rudi nyuma na uisome, lakini ngoja niguse mambo machache muhimu hapa. Mfalme wa Kusini, Mfalme wa Kaskazini, Mfalme wa Kusini, Mfalme wa Kaskazini, huku na huku na huku. Lakini kisha inasema, kwa wakati uliowekwa, yeye, na huyu ni mtu wetu Antiochus Epifane, atavamia kusini tena, lakini wakati huu, matokeo yatakuwa tofauti.

Meli za pwani ya magharibi zitampinga. Ni nani huyo? Fikiria nilichosema muda mfupi uliopita. Ni vikosi gani vikubwa vya magharibi? Inaanza na R. Rome.

Wanakuja. Na inaposema wanampinga, inarejelea tukio lile ambapo Antiochus Epifani alipingwa na jenerali wa Kirumi, sivyo? Meli za vilima vya magharibi zitampinga. Atakata tamaa.

Atarudi nyuma na kudhihirisha ghadhabu yake dhidi ya agano takatifu. Atarudi na kuwaonyesha kibali wale wanaoacha agano takatifu. Majeshi yake yatasimama ili kuinajisi ngome ya hekalu na kukomesha dhabihu ya kila siku.

Watasimamisha chukizo linalosababisha uharibifu. Je, umesikia mtu yeyote akisema hivyo katika injili? Ni Yesu, sivyo? Anapozungumzia ishara ambazo bado hazijaja katika siku zake, atatumia usemi huu kutoka kwa Danieli. Kwa hivyo tunaona ukitimizwa mwanzoni katika Antiochus Epifane, lakini una upana zaidi kulingana na kile kinachozungumziwa.

Na inaendelea. Sina muda wa kusoma jambo hili lote. Lakini angalia kwa namna fulani vielelezo hivi vya mambo muhimu yanayokuja.

Kati ya sura hizo, moja ilikuwa nane, nyingine ilikuwa na 11, tuna sura ya 9. Na ninahitaji kusema mambo machache kuhusu sura ya 9. Tena, inastahili uchunguzi mwingi, mwingi, zaidi hapa. Danieli amekuwa akiomba. Hii ilikuwa baada ya ufalme kugeuka kutoka kwa Wababeli hadi Umedi-Uajemi.

Nami nilikuambia, nyakati za misukosuko. Danieli yuko katika maombi. Yuko katika kufunga, gunia na majivu.

Na anaomba kwa bidii kwa niaba ya watu wake kwa sababu anajiuliza ni nini kitatokea duniani. Na anapoomba, cha kufurahisha zaidi, mstari wa 21 wa sura ya 9, nilipokuwa bado katika maombi, Gabrieli alikuja kwa kasi. Unajua, Gabrieli haingii ndani kwa kasi na kusema, sawa, niko hapa kujibu swali lako.

Andiko linasema, kwa haraka, likija kwenye ombi la Danieli kama jibu lake. Na anasema nimekuja kukupa jibu la ombi lako. Mstari wa 24, nitaanza kusoma.

Sabini na saba zimeamriwa kwa watu wako na mji wako mtakatifu ili kukomesha makosa, kukomesha dhambi, kufanya upatanisho kwa ajili ya uovu, kuleta haki ya milele, kutia muhuri maono na unabii, na kumtia mafuta patakatifu . Wow. Je, unaona kitakachofanyika hapa? Sasa, tunaewaje hizi 77? Naam, inazungumzia vipindi 70 vya miaka saba.

Na unapofanya hesabu yako, hiyo ni miaka 490. Jua na uelewe mstari wa 25, tangu kutolewa kwa amri ya kutengeneza na kujenga upya Yerusalemu hadi Masihi, aliyetiwa mafuta. Mtawala anakuja.

Kutakuwa na saba saba na saba 62. Kwa maneno mengine, 69 kati ya hizo 70 zitakuwa zikitokea tangu wakati ambapo kutakuwa na amri ya kujenga upya Yerusalemu hadi Masihi atakapokuja, aliyepakwa mafuta, Masihi. Huenda nimesema haya hapo awali, lakini nitawakumbusha tu.

Usifikiri hata kidogo kwamba watu wa siku za Yesu hawakujua Biblia zao. Walijua. Na karne hiyo kabla ya Yesu, na kwa kweli, karne iliyofuata, kuna mwenyeji, kundi kubwa la watu wanaojitokeza wakisema wao ni Masihi.

Josephus anatuambia, kama nakumbuka kwa usahihi, kwamba kuna wajifanyao Masihi 10,000. Anatia chumvi, sivyo? Lakini anakubali ukweli kwamba wakati huu, kuna ongezeko kubwa la watu wanaojifanya kuwa Masihi. Kwa nini? Wamesoma unabii huu.

Wanajua kwamba kuna kitu kitatokea wakati huo. Hawajui hasa ni lini kwa sababu ni vigumu kujua ni lini hasa pa kuweka tarehe ya amri na jinsi ya kufafanua 62 pamoja na saba. Lakini hata hivyo, kuna hisia halisi kwamba kuna kitu kinakuja hapa, na kwa hivyo, Yesu anakuja katika kipindi cha wakati ambapo watu wanamtarajia Masihi kweli.

Bila shaka, tatizo ni kwamba hawatarajii aina sahihi ya Masihi. Wanatarajia mtu ambaye atakuwa mwanajeshi na kuiondoa Roma na mambo mengine yote. Hilo silo linalotokea.

Kwa kweli, tumekatiliwa mbali hapa. Aliyepakwa mafuta, mstari wa 26, atakatiliwa mbali. Hilo litakuwa mshtuko kwa mfumo wao.

Na kisha inazungumzia kuhusu mwisho unaokuja. Atathibitisha agano na wengi kwa ajili ya saba moja. Katikati ya hizo saba, atakomesha dhabihu na sadaka, na yule anayesababisha uharibifu ataweka machukizo kwenye bawa la hekalu.

Tena, wazo lile lile kuhusu jambo baya linalotokea katika muktadha wa hekalu. Jinsi ya kufungua haya yote ni changamoto kweli. Nilikuambia wino mwingi ulikuwa umemwagika kwenye utambulisho wa Dario Mmedi.

Wino mwingi zaidi umemwagika kuhusu jinsi ya kujua mahali pa kuanzia na mahali pa mwisho. Huduma ya Yesu inaendanaje na nini? 62 ni nini? 69 ni nini? Wiki ya 70 ni lini? Je, bado haijafika? Inafanyaje kazi? Haya yote ni masuala yenye changamoto. Chukua kozi katika manabii.

Lazima tuseme jambo moja zaidi. Sura ya 12. Kwa kuzingatia muundo wa maandishi yetu yote ya unabii, tuna sura nzuri ya 12, ambayo imeelezwa kwa maneno magumu na yenye changamoto kwa sababu baadhi ya haya, Danieli aliambia, yatafungwa hadi wakati wa mwisho na tuna baadhi ya siku na idadi hii ya siku.

Lakini hili ndilo jambo ninalotaka uondoke nalo. Mstari wa 1, katikati yake. Kutakuwa na wakati wa dhiki, lakini wakati huo, watu wako, kila mtu ambaye jina lake linapatikana limeandikwa katika Kitabu cha Uzima, watu wako wataokolewa.

Mstari wa 2. Wengi walalao katika mavumbi ya nchi wataamka, wengine wapate uzima wa milele, wengine aibu na dharau ya milele. Na kwa njia, neno hilo la Kiebrania la kuamka si kuamka tu. Linasonga mbele sana.

Piga hatua moja kwa moja. Amka moja kwa moja. Wale wenye hekima, mstari wa 3, watang'aa kama mwangaza wa mbingu, na wale wanaowaongoza wengi kwenye haki, watahika changamoto hapo? Wale wanaowaongoza wengi kwenye haki kama nyota milele na milele.

Hiyo ndiyo ahadi inayofunga kitabu cha Danieli. Hiyo ndiyo ahadi inayofunga kwa wiki hii na siku hii. Tutaonana Jumatatu.

Shabbat shalom. Nenda usikilize muziki mzuri wikendi hii.